

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 480-28. Piiskopi 2.

Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 45

Tallinn, 7. novembril 1939

V aastakäik

SISU:

	Lk.
PÖLLUMAJANDUS	
Juustukaubandus ja -hinnad maailmas 1938. a.	756
Piima kestuspastõrimine	757
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Lühimuudiseid	758
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Läti elektrimajandus	760
NSVL varustab Saksat toormaterjalidega	761
Tarbeainete normimine erapooletuis riigis	761
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	762
Juustuturg	763
Peekoniturg	763
Tapaloomade ja lihaturg	763
Toornahkadeturg	764
Kanamunaturg	764
Piimaturg	765
Teraviljaturg	765
Linaturg	766
Kartuliturg	766
Aedviljaturg	767
Kalaturg	767

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 768

VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Uus deviisidekorraldus. Soomes	769
Läti-NSVL-u kaubanduskokkuleppe kaubad	770
1938/39 eelarve täitmine Lätis	770
P.-Am. Ühendriikide väliskaubandus sept. 1939. a.	770
Taani teravilja-külvipinnad	770
Taanis ekspordatavadebutiroo asutatud	770

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
World Trade and Prices of Cheese in 1938.	756
The Slow Pasteurisation of Milk	757
INDUSTRY AND TRADE	
Sundry Information	758
FOREIGN COUNTRIES	
Latvian Electric Power Economy	760
U.S.S.R. Supplies Germany With Raw Materials	761
Rationing in Neutral Countries	761
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	762
Cheese Market	763
Bacon Market	763
Cattle and Meat Market	763
Rawhide Market	764
Egg Market	764
Milk Market	765
Grain Market	765
Flax Market	766
Potato Market	766
Vegetable Market	767
Fish Market	767

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 768

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

New Foreign Exchange Regulations in Finland	769
Goods to be Exchanged Under Latvian-Soviet Trade Pact	770
Latvian Budget Surplus in 1938/39	770
U.S.A. Foreign Trade in September, 1939	770
Sowing Area of Cereals in Denmark	770
Denmark Opens Bureau to Advise Exporters	770

PÖLLUMAJANDUS

JUUSTUKAUBANDUS JA -HINNAD MAAILMAS 1938. A.

WORLD TRADE AND PRICES OF CHEESE IN 1938.

Juustukaubandus maailmas saavutas oma pärastmaailmasõjase kõrgseisu 1930. a., mil üldväljaveokogused ulatusid 345,6 tuh. tn-le. 1936. a.-ks langesid juustu väljaveokogused 267,0 tuh. tn-le. Juustukoguste suurenemine, milline algas 1937. a., jätkus ka 1938. a., kuid seda väga väikesel määral.

Tähtsamate juustu väljaveoriikide arv on palju väiksem kui võid importijate maade oma. Üheksa tähtsamat riiki — Uus-Meremaa, Holland, Kanada, Itaalia, Šveits, Austraalia, Prantsuse, Taani ja Soome — moodustavad kokku 90% kogu juustuimpordist maailmas. Nimetatud maade juustu väljaveokogused suurenesid 1937. a. ja 1938. a. vahemikul vaid 29,7 tuh. tn. 20,3 tuh. tn. vastu 1936. a. ja 1937. a. vahemikul. Kolmes tähtsamates juustueksportmaas — Uus-Meremaal, Hollandis ja Kanadas — ilmnes 1938. a. tõhus väljaveokoguste langus. Uus-Meremaal, kus ei ilmnenu tõusu 1937. a., nagu teisis mais, on juustukoguste langus jätkunud juba pidevalt alates 1934. a. Seega on tõus juustu väljaveokoguseis maailmas tingitud peamiselt Austraalia ja Šveitsi tõhusate importkoguste arvel. Teiste väiksemate nimetatud riikide väljaveokogused on pisut suurenenud alates 1931. a., milledes ei ole viimaseil aastail ilmnenu tähelepanuväärseid suuri kõikumusi. Suuremate nimetatud juustuväljaveomaade osatähtsus langes üldiselt 1937. a. ja 1938. a. vahemikul, seda eriti Saksas ja P.-Am. Ühendriiges. Juustu importkoguste tõus Belgia-Luksemburist ja Prantsusest ei ole olnud samuti ulatuslik. Muutused inglise juustukaubanduses vastavad umbes üldisile kõikumisile teisis tähtsamais juustuimportmais.

Suur arv riike, arvatud kaasa Prantsuse, Itaalia ja Šveits, on kõik juustu import- kui ka eksportmaad, mis on tingitud asjaolust, et juust, milline esineb rahvusvahelises kaubanduses, on eri mihusega.

Juustusortide klassifitseerimist statistiliselt toimitakse väga üldiste määratlustega, arvatud välja P.-Am. Ühendriigid. Tavaliselt ositatakse juust teadupärast kõva- ja pehmeks juustuks, mõnikord veel poolpehmeks.

Prantsuse juustustatistika eraldab oma juustukaubanduse asumaadega juustukaubandusest välisriigega; seda põhjusel, et asumaais tarbitakse suuremosalt ainult kõva juustu. Poolpehme juustu väljavedu 1938. a. asumaaisse oli peagu sama suur nagu e. a., kuid välisriigesse seevastu tublisti suurem. Suurem osa Prantsuse juustu väljaveost suundub P.-Am. Ühendriigesse, kus on eriti suur nõudmine roquefortjuustu järele. Kõvajuustu osatähtsus väljaveos Itaaliast on suurem Prantsuse omast.

Sisseveostatistikas esineb kõvajuustu osatähtsus rahvusvahelises kaubanduses suuremana kui väljaveostatistikas. Tuleb tähendada, et juustu sissevedu Saksasse oli m. a. kokku 32,3 tuh. tn., millest pehme juust moodustas ainult 675,0 tn. Asjaolu, et juustukaubandus euroopa väljaveoriikidega evib nii kõrget taset, on tingitud peamiselt juustusortide eri nimetusist. Paljud neist juustusortidest valmistatakse koha peal väga primitiivselt, ilma tehniliste ja moodsete meetoditeta. Selge tõendi selle kohta annab juustukaubandusstatistika P.-Am. Ühendriiges. Juustu veeti 1937. a. (1938. a. kohta ei ole veel täpsaid andmeid) nimetatud riiki järgmiselt (tuh. tn.):

emmental	4,6	cheddarit	2,1
sellest Šveitsist	2,8	sellest Kanadast	2,1
gryère'd	1,8	odamit ja goudat	2,5
sellest Šveitsist	0,8	sellest Hollandist	2,4
roqueforti	1,1		
sellest Prantsusest	1,1		

Juustuhinnad 1938. a. olid Londonis kuldfrankides:

inglise cheddari juust	195,81
kanada juust	110,93
uus-meremaa	102,92

M. a. olid juustu väljaveokogused tähtsamaist eksportmaist järgmised: Uus-Meremaal — 81,2 tuh. tn, Hollandist — 58,0 tuh. tn., Kanadast — 36,4 tuh. tn, Itaaliast — 24,0 tuh. tn, Šveitsist — 22,2 tuh. tn, Austraaliast — 15,8 tuh. tn, Prantsusest — 11,9 tuh. tn, Taanist — 9,0 tuh. tn ja Soomest — 6,7 tuh. tn, kokku seega 265,2 tuh. tn.

PIIMA KESTUSPASTÖÖRIMINE. — THE SLOW PASTEURISATION OF MILK.

Agr. J. Jaanhold.

Piima ja koore pastöörimiseks tarvitatakse kaht pastöörimisviisi. Üks neist on lühiajaline ja kõrge temperatuuri (85—95° C) juures ja sellist pastöörimisviisi tarvitatakse meil kui ka mujal mais koore pastöörimiseks eksportvõi valmistamisel. See nõue kehtib iga maa määruses, kes veab võid sisse ja seepärast kehtib ta ka iga või väljaveo maa vastavas määruses. Teine pastöörimisviis toimub pikaajaliselt, 30 minuti kestel ja võrdlemisi madala temperatuuri (63° C) juures ning teda nimetatakse kestuspastöörimiseks. Kestuspastöörimist tarvitatakse välismaal ja ka meil Tallinnas piima pastöörimiseks, millega varustatakse linnaelanikke. Viimast pastöörimisviisi eelistatakse seepärast, et seejuures piima maitse ja muud omadused muutuvad vähe, kuna kõrge temperatuuri juures pastööritud piim omab nn. keedumaitset.

Viimasel ajal kuuludus järjest rohkem arvustavaid häält pikaajalise ja madalatemperatuurilise, s. o. kestuspastöörimise kohta. Muuseas mitmed P.-Ameerika autorid tegid bakterioloogilisi analüüse linnade piimast, mis linnapiimatalituses madala temperatuuri juures pastööriti pikaajaliselt, kus Petri kausis agaaril leidsid „punktilisi koloniisid.“ Eiers, Tanner, Harding ja rida teisi välismaisi uurijaid, kes kestuspastööritud piima on uurinud bakterioloogiliselt, leidsid, et „punktiliste koloniide“ põhjustajaiks on selles piimas püsijäänud termofiilbakterite liigid. Sellist pastööritud piima mikrofloora koosseis on isegi väga mitmekesine, esineb palju bakterite liike, kuigi nad ei etenda eriti tähtsat osa. Neist etendavad aga siiski tähtsamat osa eosteta bakterite liigid ja nende hulgas ka piimahappebakterid. Eiers'i tõendusel kannatab 33% piimahappebaktereid (Str. lactis) 63° C kuumendamist välja, kuna 71° C kannatab välja ainult 2,6% ja ainult 74° C juures ei leidunud piimas enam elujõulist Str. lactis. Henneberg ja Wendt tegid kindlaks, et kestuspastööritud piimas leiduvad lähedalt sarnlevad Str. faecium ja Str. lactis, kuna teised on leidnud ka Bact. lactis acidi. Hauten, analüüsides rea uurijate tulemusi, tuleb arvamusele, et need termofiilbakterid kestus-

pastööritud piimas on üsna süütud saprofüüdid ja seepärast kestuspastööritud piima väärtust ei tarvitseks alahinnata. Kuid Schermann ja teised leidsid kestuspastööritud piimas ühe niisuguse mittepatoogeense hemoliitilise streptokoki liigi, mida nad nimetasid Str. hemotermophilus ja mida nad ei saa pidada „süütuks“, kuna ta avaldab oma tegevuses tunnuseid, millised väga sarnlevad Bact. Coli omadega.

Viimaks mõned autorid ja eriti Swenorton avaldab kahtlust, et kas neil Streptokokkide vormi mikroorganismide „punktide koloniidel“ ei ole mingit ühendust Str. mastitidis'ega. Peab tähendama, et mitte kõik mikroorganismid, milliseid leidub kestuspastööritud piimas, ei kuulu veel termofiilpiskute hulka. Bride nimetab termofiilseiks ainult neid mikroorganisme, millised hästi arenevad 55° C juures. Edasi Bride jaotab kestuspastööritud piimas leiduvat mikrofloorat obligaat- ja fakultatiivtermofiilideks ning termotolerantseiks.

Suur arv kestuspastööritud piimas leiduvaid obligaattermofiilseid ja fakultatiivtermofiilseid ning eriti termotolerantseid mikroorganisme, millised andsid „punktilisi koloniisid,“ sundis paljusid, eriti P.-Ameerika uurijaid, märkima, et piima pastöörimine 63° C 30 minuti kestel ei anna seda efekti, mida temalt loodeti. Viimasel 10 aastal on ilmunud rea uurijate poolt töid, millede alusel nad näivat asuvat seisukohale, et pastöörimine 71—72° C 15—16 sek. kestel andvat tulemust, kus hävivad kõik patogeensed mikroorganismid.

P.-Ameerika piimatööstuse uurimusinstituudi 1937. a. aruandes näidatakse, et piim, mis tugevasti oli nakatatud tiisikuskepikesist ja hemoliitilisest streptokokkidest, kaotas pastöörimisel 71° C juures 15 sekundi kestel oma nakatusvõime, kui seda oli poogitud mere-sigadele. Mattik, Hiskok ja Davies tegid kindlaks, et lühiajalisel ja kõrgetemperatuurilisel pastöörimisel, kui viimast toimetatakse vajalise täpsusega, võib tavalisil tööstustingimustil saada piima, mis ei sisalda patogeenseid mikroorganisme.

Rootsi Alnarpi piimandustülikooli katsejaamas on viimasel ajal katsetatud uuematüübilisi pastööre, kus samuti selgus, et 71—72° C kuumendamisega hävitatakse piimas kõik patogeensed mikroorganismid. Taa ni „Koldingi“ kui ka Inglise „APV“ plaat-pastööride uurimisel Alnarpi katsejaamas selgus, et need mõlemad 68—72° C kuumendamisel 26 sek. vältel piimas hävitavad kõik tuberkuloosi, nakkava abortuse ja kolibakterid. Harding leiab, et pastöörimine 71° C juures 15—16 sek. kestel annab küllaldase kindlustuse selles, et pastööritud piim enam ei sisalda kahjulikke pisikuid. Ka lühendades mainitud aega 3—4 sekundi võrra saame juba mitte rahuldava tulemuse, kuna üle selle aja kuumendada ei ole mõtet. Kuid minnes üle lühiajalisele pastöörimisele tuleb mõne autori arvates märkida, et siin oleks vaja temperatuuri automaatkontrollijat, samuti oleks vaja, et piim pastöörimisel püsiks nõutava temperatuuri tasemel vähemalt 15 sekundit. Pastööril peab olema temperatuuri automaatregulaator, mis mitte küllaldaselt ei laseks soojendatud piima välja. Ai-

nult sel viisil võib olla kindel, et saame kõigist kahjulikest pisikuist puhta ja kõrgeväärtusliku pastööritud piima, kus viimane asjaolu ei sõltuks mitte töotaja oskusest, osavusest ega aususest, kes käsitseb pastöörimisaparati. Võib olla, et tulevik annab meile sellise automaatpastööri, kust isegi piima osad, millised on kuumendatud alla nõutavat temperatuuri, ei tule pastöörist välja.

Kuid teisest küljest näib, et kui pastööri-tud piim pastöörist välja tulles läheb mitte kohe jahutajale, vaid enne jahutamist seisaks kuumana umbes paar minutit mõnes vahepeal-ses nõus või ballonnis, ei peaks enam teki-tama raskusi ka see asjaolu, et piima mõned, peamiselt esimesed, osad pastöörist lähevad läbi, ilma et nad omaksid nõutavat tempera-tuuri. Mis puutub aga piima pastööris viibi-mise aega, s. o. nõutava 15 sek. kestel, siis vist küll kõik pastööritüübid rahuldavad seda nõuet. Peab tähendama, et pastöörimistempe-ratuuri juures 71—72° C ei oma piim veel kuigi palju keedumaitset, või niivõrd väike-sel määral, et see piima jahtumisega peagu kaob.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

- Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute A/ü-le, Tallinnas, Tartu m. 86, nende Jõe-lähtme vallas, Harjumaal asuva „Jägala“ puupapivabriku korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 113 töö-list. Jõuandjaks 2 vesiturbiini 375 HJ ja 750 HJ ning lokomobill 80 HJ. Toodetakse toorpuidust puupappi.

- Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute A/ü-le nende Jõe-lähtme vallas, Harjumaal, asuva „Linnamäe“ elektrijõujaama korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Jaamas töötab 3 töölist. Jõuandjaks 3 vesiturbiini ä 480 HJ. Toodetakse elektrit Jägala puupa-pi- ja Tallinna tselluloosivabriku jaoks.

- Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute

A/ü-le nende Jõe-lähtme vallas, Harjumaal, asuva „Tammiku“ puupapivabriku korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 13 töölist. Jõuandjaks vesiturbiin 300 HJ. Toodetakse toorpuidust puupappi.

- S. Katz'ile, Tallinnas, Merepuiestee 17 asuvas ning ümberkorraldatud kudumistööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 22 töölist. Jõuandjaks 4 el-mootorit 2,5 HJ. Kootakse kardinaid ja trikooriidit ning valmistatakse trikoopesu.

- A/s-le A. M. Luther, Tallinnas, Pärnu m. 87 asuvas ning ümberkorraldatavas mööblivabrikus värvavahimaja ehitamiseks.

- Valkla Kartulikasvatajate ühisusele, Valkla asunduses, Harjumaal, asuvas ning ümberkorraldatud „Valkla“ piiritustööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 4

töolist. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toode- take piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● R. Lindemann'ile, Kohila vallas, Harju- maal, asuvas ning ümberkorraldatud „Pahk- la“ piiritustööstuses töötamiseks. Et- tevõttes töötab 4 töolist. Jõuandjaks auru- masin 8 HJ. Toodeatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Ravila Kartuliühisusele, Ravila asundu- ses, Harjumaal, asuvas ning ümberkorralda- tud „Ravila“ piiritustööstuses tööta- miseks. Ettevõttes töötab 4 töolist. Jõu- andjaks aurumasin 20 HJ. Toodeatakse piiri- tust ja selle kõrvalsaadusi.

● Rägavere-Mõdriku Kartuliühingule, Mõdriku asunduses, Harjumaal, asuvas ning ümberkorraldatud „Mõdriku“ piiritus- tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 4 töolist. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toode- takse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Salla Kartuliühisusele, Sallas, Viru- maal, asuvas ning ümberkorraldatud „Salla“ piiritustööstuses töötamiseks. Ette- võttes töötab 4 töolist. Jõuandjaks auruma- sin 8 HJ. Toodeatakse piiritust ja selle kõr- valsaadusi.

● R. Harpe'le, Vao vallas, Virumaal, asu- vas ning ümberkorraldatud „Põdrangu“ pii- ritustööstuses töötamiseks. Ettevõtte- tes töötab 6 töolist. Jõuandjaks aurumasin 10 HJ. Toodeatakse piiritust ja kõrvalsaadusi.

● Lohu Kartulikasvatajate Ühingule, Ko- hila vallas, Harjumaal, asuva „Lohu“ pii- ritustööstuse korraldamiseks ja sisse- seadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töolist. Jõu- andjaks aurumasin 8 HJ. Toodeatakse piiri- tust ja selle kõrvalsaadusi.

● Paasvere Kartuliühisusele, Paasvere vallas, Võrumaal asuvas ning ümberkorralda- tud „Paasvere“ piiritustööstuses töö- tamiseks. Ettevõttes töötab 4 töolist. Jõu- andjaks aurumasin 45 HJ. Toodeatakse pii- ritust ja selle kõrvalsaadusi.

● A. Dehn'ile, Jõelähtme vallas, Harju- maal, asuva „Kostivere“ piiritustöö- stuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Et- tevõttes töötab 3 töolist. Jõuandjaks auru- masin 8 HJ. Toodeatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Viru-Roela Kartuliühingule, Roela val- las, Virumaal, asuva „Roela“ piiritus- tööstuse korraldamiseks ja sisseseadmi- seks. Ettevõttes töötab 5 töolist. Jõuand- jaks aurumasin 45 HJ. Toodeatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● A. Vinkler'ile, Kabalas, Virumaal asuva „Kalvi“ piiritustööstuse korraldami- seks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töolist. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toode- takse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Vao-Kiltsi Kartuliühisusele, Vao val- las, Virumaal asuva „Vao“ tärkli- ja piiritustööstuse korraldamiseks ja sis- seseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töolist. Jõuandjaks aurumasin 12 HJ. Toodeatakse tärklist ning piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● E. Stackelberg'ile, Pagari asunduses Virumaal asuva „Pagari“ piiritustöö- stuse korraldamiseks ning sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töolist. Jõuandjaks au- rumasin 8 HJ. Toodeatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Lasinurme Kartuliühisusele, Lasinurme asunduses, Virumaal, asuva „Lasinurme“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töolist. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodeatakse piiritust ning selle kõrvalsaadusi.

● H. Wahl'ile, Pärinurme asunduses, Jär- vamaal, asuva „Pärinurme“ piiritustöö- stuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 3 töolist. Jõuandjaks au- rumasin 17 HJ. Toodeatakse piiritust ning selle kõrvalsaadusi.

● J. Girard'ile, Selja asunduses, Viru- maal, asuva „Selja“ piiritustööstuse korraldamiseks ning sisseseadmiseks. Ette- võttes töötab 4 töolist. Jõuandjaks auruma- sin 8 HJ. Toodeatakse piiritust ja selle kõr- valsaadusi.

● Vanamõisa Piima- ja Kartulisaaduste Ümbertöötamise Ühingule Vanamõisa asun- duses, Haljala vallas, Virumaal, asuva „Vanamõisa“ piiritustööstuse korralda- miseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töolist. Jõuandjaks aurumasin 10 HJ. Toode- takse piiritust ning selle kõrvalsaadusi.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

LÄTI ELEKTRIMAJANDUS. — LATVIAN ELECTRIC POWER ECONOMY.

K. a. alguks oli Lätis 68 elektrijaama, millised töötasid iseseisvalt ja müüsid oma toodetud elektrivoolu laialdasele tarbijaskonnale-võrgule. Peale selle tootis elektrit veel 493 mitmesuguse käitise juures asuvat jõujaama. Need viimased tootsid elektrit enamasti oma tarvituseks ja ainult osa ülejäänud voolu müüsid ka ümbruskonna elektritarbijatele.

Kokku mõlemat tüüpi jõujaamad tootsid 1938. a. jooksul 234 milj. kwt. elektrit, sellest kogusest langeb iseseisvatele jõujaamadele 162 milj. kwt. ehk 69,5% ja käitiste juures töötavatele jõujaamadele 71 milj. kwt. ehk 30,5%. Võrreldes 1936. a. toodetud elektrikogusega kasvas 1938. a.-ks toodetud elektrikogus 40 milj. kwt. ehk 17%.

Siin juures tuleb märkida, et see elektritoodangu kasv toimus käitiste juures töötavate jõujaamade toodangu arvel, mistõttu ta ei ole iseloomustav elektritarbijate-võrgu laiendamise suhtes. Võrreldes 1936. a. näitab iseseisvate jõujaamade elektritoodang isegi langustendentsi. Seda põhjustas osaliselt Rezekne jõujaama tegevuse lõpetamine, kes andis oma rajooni varustamise elektriga üle Daugavpils'i jaamale. Mainitud ümberkorralduse tõttu saavutati küll säästu elektritootmisel, kuid samal ajal osa elektritarbijaid loobus elektri kasustamisest. Säärane nähtus on muidugi ajutine, senini kui suudetakse elektri-ositamist korraldada uutele alustele ja ehitatakse juurde uusi sekundaarliine.

Suurem osa Läti jõujaamu osutub soojusjõujaamadeks (kivisõe- ja turbaküttega) ja ainult väike osa elektrit (3,37%) toodetakse veejõujaamades. Rahvamajanduslikult on see muidugi ebatervislik, kuna kivisüsi, mis läheb jõujaamade kütteks, tuleb importida välismaalt. Kegums'i veejõujaamaga tahetakse parandada seninikehtinud seisundit.

Suurem osa Lätis töötavaid jõujaamu kuulub omavalitsuste valdusse. Omavalitsuste jõujaamad (iseseisvad) annavad aastas 155,3 milj. kwt. elektrit, moodustades 95,5% kogu iseseisvate jõujaamade elektritoodangust aastas. Esikohal seisab Riia linna jõujaam,

milline toodab 124,5 milj. kwt. aastas, järgmiseks osutub Liepaja linna jõujaam — 17,3 milj. kwt., siis Daugavpils'i jõujaam — 5,2 milj. kwt. jne.

Riigile kuulub 8 väiksemat jõujaama toodanguga 1,5 milj. kwt. aastas. Eraaktsiaseltsi 7 jõujaama toodab 3,9 milj. kwt. elektrit aastas.

Riia, Liepaja, Daugavpils'i ja Jelgava linna jõujaamad osutuvad kõik soojusjõujaamadeks, ainult Võnnu linna jaam töötab veejõul. Veejõul töötavad veel riiklik Jugla jõujaam ja mõned väiksemad a/s-i jõujaamad.

Iseseisvais jõujaamades kokku töötas läbi aasta 1130 töelist ja jaamade rahaline läbikäik 1938. a. ulatus 19 milj. lat. Iseseisvail jõujaamadel kokku oli kasustada 1938. a. jõumasinaid (dünamosid) 85 000 HJ ulatuses, 1937. a. 87 000. Kokkutõmbamist põhjustas ülalnimetatud Rezekne jõujaama likvideerimine. Kõik need andmed käivad iseseisvate jõujaamade kohta.

Elektriliinide kogupikkus oli 1938. a. 7245 km., 1936. a. aga 5883 km. Kahe aasta jooksul ehitati juurde seega 1362 km. uusi elektriliine.

Elektrivoolutarbijaid 1938. a. oli kokku üle 180 tuh., neist langeb Riia linnale üksi 100 tuh., s. t. üle poole. Võrreldes 1936. a.-ga tõuseb elektritarbijate arv 20 940 võrra.

Elektritarbimise iseloom oli protsendiliselt järgmine: korterite valgustamiseks ja muu majapidamise otstarbeks kulutati 26% tarvitatud elektri üldkogusest, tänavate valgustamiseks — 2%, trammide käivitamiseks — 9%, jõujaamade omatarvituseks — 2% ja tööstusile — 60%.

Põllumajanduses leidis kasutamist ainult 1% kogu energia tarbimishilansist.

Elektrivoolu-hinnad santiimides kwt. eest olid üle maa keskmiselt: korterite valgustus — 26 sant., tänavate valgustus — 10 sant., trammi käivitamine — 7 sant., tööstusile — 9 sant. ja põllumajanduses — 29 sant. Kuigi võrreldes 1936. a. põllumajand.-voolu hind langes 6 sant. (oli 35 sant.), on ta siiski liiga kõrge, mis põhjustabki, et põllumajandusli-

keks otstarbeiks kasustatakse ainult 1% kogu maa energiabilansist.

Suureks sündmuseks läti elektrimajandusele osutub riiklik Kegums'i veejõujaam Dütüna jõel.*) Kegums'i jõujaama turbiinide ja generaator agregaatide võimsus on 100 000 HJ. Kuna olevate jõujaamade võimsus on 85 000

*) Kegums'i jõujaam on juba alustanud tegevust, kuigi esialgu väikeses ulatuses.

HJ, siis Kegums'i jõujaamaga kahekordistub läti jõujaamade võimsus.

Kegums'i jõujaam läheb maksuma kalkulasioonide kohaselt 60 milj. latt. Kegums'i elekter on määratud Riia linna jaoks, kuid erilist tähelepanu tahetakse osutada põllumajanduse elektrifitseerimisele, normides vastavalt elektrivooluhindu, millised oleksid sobivad põllumehele.

NSVL VARUSTAB SAKSAT TOORMATERJALIDEGA.

U. S. S. R. SUPPLIES GERMANY WITH RAW MATERIALS.

NSVL-u toormaterjalidest Saksale osituvad tähtsamaiks õlid ja mangaanmullad, samuti endise Poola riigi õliväljad, milliste aastatoodang ulatub umbes 507 000 tn-le toorõli. Saksa sünteetilise bensiini ja teiste õlide toodang moodustas 1937. a. 2 milj. tn ning on peagu kahekordistunud senini. 1937. a. ulatus mineraalõlide kogutarbing Saksas 5 milj. tn-le, millest langes mootorsõidukite tarbeks 2 milj. tn. Tollest ajast alates on mootorsõidukite arv Saksas tõusnud ümmarguselt 3 milj-le, tõstes Saksa riigi rahuaegse mineraalõlide tarbingu 7,5 milj. tn-le. Sõjaaegset mineraalõlide tarbingut Saksas arvatakse ulatuvat 17—20 milj. tn-le. Iga-aastased sisseveokogused Rumeeniast on ulatunud viimaseil aastail keskmiselt 1 milj. tn-le.

NSVL-u mineraalõlide eksport peaks etendama seepärast tähtsaimat osa Saksa mineraalõlidega varustumisel. Tuleb märkida, et NSVL-u mineraalõlide sisemaine tarbing, eriti põllumajanduses, on viimaseil aastail tõusnud tõhusal määral. Mineraalõlide väljavedu NSVL-st on hakanud osutama langustendentsi.

Mineraalõlide väljavedu NSVL-st (tuh. tn):

1938	1 104 (10 kuud)
1937	1 929
1936	2 653

1932	6 102
1931	5 224
1925—26	1 478

Nagu näha vastavaist arvudest, oli mineraalõlide väljavedu NSVL-st haripunktil 1932. a. 6102 tuh. tn-ga.

Saksa lootused suurendada mineraalõlide sissevedu NSVL-st täituvad aga ainult siis, kui NSVL-us osutub võimalikuks suurendada oma maa mineraalõlide toodangut.

NSVL-u mangaanmulla-allikad evivad samuti suurt tähtsust Saksale. Pärast Saksa-NSVL-u kaubavahetuse tagasiminekut 1936. a. hakkas Saksa importima nimetatud toorainet L.-Aafrika ühendriigest.

Mangaanmullade väljavedu NSVL-st (tuh. tn):

1938	352 (11 kuud)
1937	1 001
1936	606
1935	640
1930	754
1924	494
1913	1 194

Nähtub, et ka mangaanmullade väljavedu NSVL-st Saksa näitab viimasel ajal langustendentsi. 1937. a. veeti nimetatud toorainet NSVL-st Saksa veel 1001 tuh. tn, kuid m. a-ks langes väljaveokogus juba 352 tuh. tn-le.

TARBEAINETE NORMIMINE ERAPOOLETUIS RIIGES.

RATIONING IN NEUTRAL COUNTRIES.

Saksa Konjunktuurinstituudi nädalajakirjas (35/36) märgitakse, et erapooletud riigid on saanud juba tugevasti kannatada me-reblokaadi tõttu.

Isegi kaudsed sõja tagajärjed koormavad

tugevasti erapooletuid riike. Suur hindade tõus, osaliselt tingitud spekulatsioonist rahvusvahelisel tooraineteturgudel, põhjustas eriti neile riigele, milliseid valmisaadusi pi-did vahetama toorainete vastu rahvusvahelise

kaubanduse tunduvat langust. Paljudel juhtudel järsk kindlustuse ja laevaveo kallinemine on andnud samu tulemusi, ühtlasi põhjustades tunduvalt importkaupade hindade tõusu. Peale selle tonnaži puudus või sõdivate riikide lähedus ei võimalda säilitada impordi tavalisel tasemel, samal põhjusel on sügavvee-kalastamine mitmes riigis täiesti lõppenud.

Mainitud põhjusil paljudes erapooletuis riiges, eriti Euroopas, tekkis raskusi juba sõja esimesil nädalail. See sundis valitsusi võtma tarvitusele kiireid kaitseabinõusid, et kindlustada omaturu varustamist. Laevade kinnipidamine, maksimumhinnad, toorainete normimine tööstustarbeks, tarbimise normimine, kaardisüsteemi sisseseadmine jne., on saanud igapäevaseiks nähtsiks ja elanikkond on sellele juba valmistatud ette, et sõja kestmisel need kitsendused muutuvad paramatult veel intensiivsemaks. Juba praegu ei ole võimalik piirduda enam tootmist-korraldavate määrustega, vaid ollakse sunnitud laiendama kontrolli ka juba üksikuile tarbimisartikleile. Need kitsendusabinõud haaravad laialdasi ringkondi ja annavad end eriti tunda seal, kus senini valitses täielik isiklik vabadus neis küsimusis.

Vaadeldes lähemalt kütteainete ja gaasoliini normimist näeme, et selle järele on tungiv vajadus peagu kõikjal. Vähesed erapooletud riigid saavad läbi ilma eriliste uute määrusteta tarbimises, tagavarade soetamises, näiteks, ei vajata gaasoliinile lisandite juurdesegamist. Ei tule imestuda, et Rumeenia kuulub nende riikide hulka, kuna oma metsade ja õli külluse tõttu ta ei varusta üksi oma siseturgu, vaid omab küllaldast tähtsust nende ainete väljavedajana. Belgia ja Holland vastupidi on soovitanud vaba-tahtlikku piiramist. Kütteainete- ja gaasoliini-probleem on valusaim Skandinaavias ja mõnes Balti riigis, sest nad sõltusid senini pea-

miselt Briti ja Ameerika varustusest. Sõja puhkedes lakkas juurdevedu ja nad keeldusid andmast isegi seda, mis oli juba saabunud vastavate maade sadamaisse. Mõningais riiges on, näit., eraautode kasustamine juba täielikult keelatud.

Mis puutub toitaineisise erapooletuis mais, siis oleneb see sellest, kas nad toodavad ülejääke või vajavad ise lisa. Mais, kus juurdevedu on vajaline, ei saa vältida ainete normimist. Taani näiteks, kes veab sisse $\frac{2}{3}$ oma teraviljatarbimis-kogusest, on sunnitud määrama kindlaks lisandid nisujahule. Norras saab, näit., nisujahu ainult kaartidega. Šveitsis, Hollandis ja Belgias ei ole leivamüük enam täiesti vaba. Rea tarbeainete jaoks on Šveitsis seatud sisse ajutisi kitsendusi. Pealeselle on seal müük korraldatud eriliste lubadega, millistega varustati ainult neid, kellel puudus aineeline võimalus täita valitsuse korraldust, viimasest apr. tagavarade muretsemiseks. Mitmed riigid on sõltuvad oma suhkru ja teiste troopikasaaduste, eriti kohviga, varustumises. See on tingitud sellest, et ainult piiratud summa välisvaluutat reserveeritakse sellise kauba ostule (näit. Itaalias ja Balkanis), teiseks, ülemeretransport on raske.

Liha- ja piimasaadused on normitud kas otseselt või kaudselt ainult erandjuhtudel. Erandiks siin on Bulgaaria ja Kreeka, kes on seadnud sisse lihavabad päevad. Kreekas on see arusaadav, sest ta vajab ise pidevat liha sissevedu. Bulgaarias kui liha eksportijas riigis on see kitsendav määrus vaid preventiivse iseloomuga, et pidurdada karja vähenemist, mis niigi viimaste aastate jooksul on suuresti vähenenud. Riiete ja jalatsite müük on jäänud senini kõikjal täiesti vabaks. Ainult üksikud riigid on ettevaatusabinõuna seadnud sisse riikliku kontrolli mõningaile artiktele ja tekstiilkaupadele.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Väliseturul saadav võihind püsis m. n. edasi endisel tasemel. Seetõttu noteeriti ka meie eksportvõihinnaks endine hind, s. o. 189 s.

kg franko saatejaam. Noteeritud hind kehtib 30. X — 5. XI s. a. sissetulnud või kohta. Tendents püsisv.

Väliturgudele saadav keskm. võihind on Hollandis kr. 1,78 kg, kuid siseturul on kindlustatud hulgamüügihind kahekordne — kr. 3,56 kg. Margariinihind on Hollandis määratud kindlaks kr. 2,20 kg kohta. Või väljaveo

raskenemine Inglisse suurendab pakkumist Saksa, kuna Euroopa tähtsamad võitootjad maad on sunnitud kasutama peamiselt Saksa turgu.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuhindade noteerimiskomisjoni koosolekul 6. XI noteeriti juustule järgmised hinnad:

Ekspordijuust, mis on vanem kui 120 päeva, maksub:

	Juusturatta raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	130 s. kg.	120 s. kg.
12 B "	117 " "	107 " "
11 A "	118 " "	108 " "
11 B "	115 " "	105 " "
10 ABC palli	100 " "	100 " "

Siseturu-juustuhinnaks noteeriti Šveitsi juust 110—125 s. kg, hollandi juust 100—110 s. kg, baksteini juust 100—110 s. kg ja tilsi juust 110—115 s. kg.

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on 35% rasva 100—110 s. kg, 45% rasvasisaldusega 130—160 s. kg ja 50% rasvasisaldusega juust 170 s. kg. Ühes riikliku juurdemaksuga saavad juustutööstused eksporditava šveitsi juustu eest praeguse võihinna taseme juures järgmist hinda:

	Juusturatta raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	170 s. kg.	160 s. kg.
12 B "	147 " "	137 " "
11 A "	148 " "	138 " "
11 B "	135 " "	125 " "

Juustuturuseisund on kindel ja hinnad püsivad, mis võimaldab pöörata enam tähelepanu juustutootmisele.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul ei olnud m. n. erilisi muutusi. Turuseisund endiselt selgusetu. Lihaekspordi ühistapamajad ostavad põllupidajailt kokku endiselt peekon- kui ka elussigu.

K. n. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 —72 kg.	98	98	Siseturuhinnad	
55,5—59 "	93	89		
72,5—75 "	93	89		
75,5—80 "	89	85		

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg rasked	68 s. eluskaalu-kg.
121—160 " " "	76 " " "
üle 160 " " "	68 " " "

Võrreldes m. a. sama aja hindadega on peekon- ja elussigade praegused hinnad tunduvalt kõrgemad.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul esines m. n. üksikuil päevil tapaveiste ülepakkumisi. Ajutist suuremat tapaveiste pakkumist põhjustasid võrdlemisi kõrge hind ja usupuhastuspüha, millele järgnenud päeval toodi ülesostjate poolt tavalisest mitmekordsel arvul loomi turule, mis põhjustas ka järgnenud päevil ülepakkumisi. Hinnad kui ka noteering jäid nädala keskmiselt siiski endisele tasemele. Tendents eelolevaks nädalaks selgusetu.

Teisist kaubaliikidest suurenes sealihapakkumine, mille mõjul ka nõudmine nõrgenes ja hinnad kõigi sortide juures langesid 4 s. kg-lt. Lamba- ja vasikalihapakkumise-nõud-

mise vahetord jäi normaalseks, mistõttu ka viimaste hindad jäid endisele tasemele. Tendents vasika- ja lambalihal kindlam, sealihal selgusetu.

Nädala keskmiselt maksusid suurmüügil: Suured pullid: rammusad 45—48 s. ja keskmised 43—45 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 43—45 s., keskmised 41—43 s. ja lahjad 39—41 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 28—30 s. ja väiksemad pullid 24—26—28 senti kg.

Lehad ja härjad: nuumattud (pekk-rammusad) 53—58 s., rammusad 43—51 s.,

keskmised 32—38 s., lahjad 27—31 s. ja praak (rebasele) 21—24 s. kg; eluskaalu järgi alates lahjast 19—25—32—35 s. kg.

Mullikad: nuumatud 53—58 s., rammusad 43—45 s., keskmised 41—43 s. ja lahjad 33—40 s. kg; eluskaalu alusel 19—26—29—35 s. kg.

Tapetud vasikad ühes nahaga: nuumatud 75—80 s., rammusad 60—65 s., keskmised 55—60 s. ja lahjad 50—55 s. kg; eluskaalu järgi vastavalt sordile 34—37—45—57 senti kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturu seisund m. n. püsis stabiilsena. 3. nov. s. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnad franko vastuvõutupunkt 6. XI — 12. XI s. a. järgmiselt:

Veisena had, värsked, I sort 80 s., II sort 70 s. ja III sort praaknahad 55 s. kg; soolatud nahad I sort 96 s., II sort 87 s. ja III sort — praaknahad 70 s. kg. Tendents selgusetu.

Vasikanahad, kuivad I sort, kerged värskelt kuni 3,5 kg kr. 4,00 tk., II sort värskelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1,20 ja III sort — praaknahad kr. 2,50 tk. Tendents kindel.

Lambanahad, I sort OJ kr. 3,85 tk., II sort J kr. 3,50 tk., III sort L kr. 2,75 tk., IV sort K kr. 2,25 tk. ja V sort praaknahad kr. 0,80 tk. Tendents kindel.

Hobusena had, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värskelt 20 kg ja üle kr. 10.— tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värskelt alla 20 kg rasked kr. 6,50 tk. ning III sort — praaknahad kr. 3,50 tk. Tendents selgusetu.

Kuna jahihooaja algusega hakkab ilmuma turule ka karusloomanahku, noteeritakse nüüdsest alates ka nende hindu. 3. nov. s. a.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahind paranes välisturul m. n. Kuna aga meil e. n. kanamunade hinnanoteeringut tõsteti enam, kui võimaldas tõsta välisturult saadav hind, jäi m. n. eksportmunade hinnanoteering endisele tasemele, s. o. 130 s. kg franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti 110 s. kg ja 20—45 g raskusel kanamunadel 85 s. kg franko kogumispunkt. Tendents kindel.

Tapetud lambad ilma nahata: rammusad 45—50 s., keskmised 37—44 s. ja lahjad 32—37 s. kg.

Ekspordilambaliha-hinnaks noteeriti k. nädalaks Tallinna tapamajade juures 100 s. kg; eluskaaluhinnaks franko saatejaam 42 s. kg.

Tapetud sead ühes peade-jalgadega: noored — peekonkaalulised ja rasvasead 84—87 s.; lihasead 78—82 s. ja suured vanad emised 76—79 s. kg; eluskaalu järgi noored ja rasvasead 65 s. ja lihasead 62 s. kg.

noteeriti karusloomanahkade hinnaks franko vastuvõutupunkt:

Jahi — täisväertuslikud karusnahad: metsjänes kr. 0,40 tk., punarebane kr. 16.—, tuhkur (tõhk) kr. 5,75 tk., nirk kr. 3.— tk. ja naarits kr. 17.— tk.

Hõberebase täisväertuslikud karusnahad: mustad ja tunedad kr. 36—80 tk., veerandhõbe kr. 44—90 tk., poolhõbe kr. 53—100 tk., kolmveerandhõbe kr. 64—100 tk., täishõbe kr. 69—130 tk. ja vigastatud nahad kr. 27—70 tk.

Võrreldes möödunud hooaja keskpaiku (veebruari) noteeritud hindadega, on käesoleval hooajal noteeritud metsjänes, nirk ja naaritsa karusnahahinnad samal tasemel, kuna punarebase ja tuhkrunaha hinnad on pisut kõrgemad.

Uudsusena noteeriti kasvanduse (hõberebase) karusnahkadele algaval hooajal kaks hinda — madalam ja kõrgem, kuna möödunud hooajal noteeriti ainult keskmine hind. Alga-va hooaja noteeritud hindade keskmine on 9—17% kõrgem möödunud hooaja noteeritud hinnast.

Nagu nähtub majandusministri määrusest, on võimalik saada petrooleumi kanalate valgustamiseks (RT nr. 97, 30. X 39). Sooviavaldused petrooleumi saamiseks peab iga linnukasvataja andma sisse vallavalitsusse ja seda võimalikult kiiresti. Vallavalitsused annavad sooviavaldused teada Majandusministeeriumile 15. nov. Pärast seda määratakse normid kindlaiks ja siis võib saada ka pet-

rooleumi. Sooviavalduses tuleb näidata, kui palju kanu peetakse ja kui palju kuulub petrooleumi iga talvekuu jooksul kanala valgustamiseks.

Kastitööstused tahavad kasustada talvist vaheaega, et kanamunakaste järgmiseks hooajaks teha tagavaraks.

Kastide tagavarade paigutamiseks puuduvad aga ruumid kastitööstusel kui ka „Eesti Munaekspordil”. Küsimust saaks lahendada sel teel, kui munatõhusused ja kõik kanamunade vastuvõtjad püüaksid oma juures mahutada kaste kuni järgmise hooajani.

Ruumi arvestamisel tuleb pidada silmas, et 100 kanamunakasti tarvitab ruumi 7,8 m³ ja 10 restikasti (500 komplekti) 2 m³. Et pärast 15. märtsi tuleb saata välismaale kanamune taas musta trükiga kastis, palub Munaekspordil umbkaudu teatada, kui palju läheneb munatõhususele kaste 15. märtsini (punase kirjaga) ja kui palju sealt edasi kuni

31. maini (musta kirjaga). Kui iga kanamunade vastuvõtja saaks mahutada kaste tarvituse katteks kuni mai lõpuni, oleks küsimus lahendatud. Seejuures palutakse aga hoolitseda et hoiuruum oleks korralik. Ekspordkastid ega restid ei tohi mingil tingimusel määruda ega saada tolmuseiks.

Kanamunade ekspord oktoobri ulatus ligi 2,5 milj. munani. Võrreldes m. a. sama kuuga on väljavedu vähenenud üle 800 000 muna. Tänavu 10 kuu jooksul eksporditi 47 430 000 kanamuna m. a. 39 763 080 muna vastu.

Kogu k. a. ekspord on seega ligi 20% suurem kui mullu. Üldse kujuneb k. a. tõenäoliselt rekordseks kanamunade väljaveo poolest kõigi eelmiste aastatega võrreldes. Senine rekord on pärit 1935. a., mil eksporditi 12 kuu jooksul 48 056 400 muna. Tänavu on sama arv peagu juba saavutatud 10 kuuga.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahind näitab tõusu. Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 6. nov. s. a. Tallinna kohta lahtise piima eest järgmised hinnad: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 13—14 s. l. ja müügil piimatööstustele 12—13 senti liiter, II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11—12 s. l. ja müügil piimatööstustele 10—11 senti liiter. Piimahinna tõusu põhjustas piimatoodangu tugev tagasimineku, mistõttu talupidajatel ei jätku tihti nii palju piima, kui kauplused jõuavad müüa.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—19	—	15—16	13—14
Tartus	17—18	14	—	12
Narvas	16	—	—	12
Rakveres	16	—	—	12
Pärnus	18	14	—	13
Valgas	16	—	—	10—11
Võrus	—	—	—	11—12

Väikemüügil püsib linnades piimahind endisel tasemel, ainult Tallinnas on II valiku rõõskpiima hind tõusnud osas kauplustes 1 senti võrra.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Hinnad teraviljaturgudel m. n. jooksul liikusid erisuunaliselt. Chicago turul ilmnes nädala keskmiselt hinnatõus nisu- kui ka rukkihindades. Winnipegis võis seevastu märgata hindade nõrgenemist.

Rukis maksus m. n. keskmiselt Chicagos 53,69 c. buš. e. n. 53,19 c. vastu, s. o. 0,9% rohkem, ja Winnipegis 57,63 c. buš. e. n. 60,60 c. vastu, s. o. 4,9% vähem.

Nisu maksus m. n. keskmiselt Chicagos 86,71 c. buš. e. n. 85,06 c. vastu, s. o. 1,9%

rohkem, ja Winnipegis 69,75 c. buš. e. n. 70,02 c. vastu, s. o. 0,4% vähem.

Mais maksus m. n. keskmiselt Chicagos 50,48 c. buš. e. n. 49,65 c. vastu, s. o. 1,7% rohkem.

Sisemaalinnade turgudel võis teraviljahindades panna tähele väikesi muutusi võrreldes e. n-ga, enamuses jäid hinnad e. n. tasemele. Riigi Viljasalve poolt kokkuostetava rukki ja nisu ost on juba paljudes vastuvõtupunktides jõudnud lõpule ja teisis jõudmas lõpule. Na-

gu vastavalt poolt kuulda, on rukki kokkutulek eriti ulatjuslik ja töötab kujuneda tunduvat suuremaks m. a-st.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimasel nädalal oli linaturgudel vähe tehinguid. Kõigis linatootjais mais muutub linaturg järjest kindlamaks. Hinnad on omanud tõusutendentsi ja väljaveo kohta on paljudes mais pandud kehtima erikorraldused. Hollandis ja Belgias on lina väljavedu lubatud ainult litsentside alusel. Nõudmine lina järele Belgias on endiselt elav ja hinnad püsivad küllalt kõrge tasemel.

Linakiudu tarvitajad maad on aga omalt poolt võtnud abinõusid tarvitusele selleks, et vältida linahindade spekulatiivset tõusu, kuid nähtavasti ei ole senini leitud küllaldaselt abinõusid linahindade tõusu tõkestamiseks, ilma et kaubandus ja linaketrustööstus selle all kannataksid. Inglises linakontrolliameti poolt kehtimapanud korraldused ja fikseeritud hinnad on asetanud ketrusvabrikud raskesse seisundisse, kuna nende hindadega ei ole kustiki saada toormaterjali. Nüüd oodatakse uute korralduste kehtimapanekut ja fikseeritud hindade muutmist, et oleks võimalik taas osta toormaterjali. Teisalt kuuldu, et Inglise linakontrolliamet on asunud tootjate maadega otsesse läbirääkimistesse ja et sellest kavatsetakse kujundada linainpordi monopol. Lõplike korralduste suhtes puudub aga senini selgus.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. kartulite pakkumine, samuti ka nõudmine oli tagasihoidlikum. Suurem osa seemnekartulite tagavaradest on juba põllumeestel müüdud ning Tallinna ladudesse ei ole enam võimalik ruumi puudusel mahutada kuigi palju kartuleid. Väljaveovõimaluste paranesel on võimalik osta põllumeeste käes olevad seemnekartulite tagavarad.

Söögikartulite kokkuost on jäänud ka väiksemaks. Mõned üksikud vagunid toodi m. n. Tallinna. Veidi elavam ostmine oli Lääne rannas, kus purjekaomanikud ostavad söögikartuleid.

Saaremaale, kus k. a. kartulisaak äpardus, saadetakse peagu iga nädal mõni purjek kartulitega.

Nisu kokkutulek on tagasihoidlikum. Kokkutulemud vilja mihus on hea ja kohati väga hea.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosseisul Tallinna Börsil 3. XI k. a. noteeriti lina-kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg'lt s.:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	145	143
HD	186	184
D	127	125
OD	118	116
LOD	109	107
H	100	98

Takk I sort		98
Takk II sort		88
Takk III sort		78
Ehitustakk		15—20

Tendents kindel.

Linaturustamine Petseris oli viimasel nädalal õige elav. Tavalisil turupäevil on toodud turule kuni 10 000 kg lina. 1. nov. peetud Petseri kuulaadale toodi ligi 40 000 kg lina. Nõudmine lina järele oli väga elav ja lina eest maksti keskmiselt kr. 1.45—1.50 R-sordi kg-st.

Linaseemnekaubanduse hooaeg hakkab lõppema. Senini on Petseris turustatud ca 50 vagunit linaseemet. Linaseeme on üldiselt hea mihusega ja umbrohupuhas. Linaseemnehind oli algul 15—16 s. kg, kuid tõusis lõpuks 22 s-le kg 90% puhtuse alusel.

Rootsis, kuhu saadetakse peamiselt meie söögikartul, oli k. a. rahuldav kartulisaak. Saagi suurust hinnatakse 5-pallise süsteemi juures 3,1, mis on sama suur nagu 1938. a. Üksikuis kohtades, eriti L-Rootsis, on kartul kannatanud lehemädaniku all.

K. a. sügisel on Stokholmis kartulihinnad veidi kõrgemad kui m. a. Kui 1938. a. sept. noteeriti hulgitüügihinnaks Rkr. 7,32, tõusis k. a. sept. keskmine noteering Rkr. 8,17. Samal ajal püsisid teraviljahinnad aga m. a. tasemel.

Tööstuskartulite kokkutoomine on tagasihoidlik. Piiritusvabrikuis on suur nõudmine tööstuskartulite järele, kuid põllumehed ei rutta nii väga kartulite müügiga. P.-Eestis

maksab enamus piiritusvabrikuid 14—15 senti tärglise-kg; seevastu L.-Eestis, kus kartuli-puudus on suur, maksavad piiritusvabrikud ca 20 s. tärglise-kg, kuid sellele vaatamata ei jätku põllumeestel kartuleid müügiks, ning mõned vabrikud ka Virumaalt kartuleid.

Vähe tuuakse kartuleid ka tärglisvabrikuisse, enamuses töötletakse varemkokkuvõetud tagavaru.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 6. XI 39 noteeriti Börsikomitee ruumes järgmised hinnad:

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Tööstusõunte turustamine areneb täiesti rahuldavalt. Antonovkasordiste õunte järele on nõudmine seetõttu hea ja hind on tõusnud. Säilivate lauaõunte pakkumine on tagasihoidlik, hinnad püsivad.

Köögiviljaturul on nõudmine peakapsa järele suur. Peakapsahind on seetõttu näidanud pidevalt tõusutendentsi. Praegu nõutakse Tallinna turul peakapsast jaemüügil kuni 15 s. kg, hulgimüügil kuni 12 s. kg. Hea nõudmine püsib ka porgandite ja kaalikate järele. Neist nõutakse jaemüügil kuni 20 ja 18 s. kg. Turustamisväljavalited on head ja hinnad näitavad püsivat tendentsi.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 3. XI järgmiselt:

Õunad, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, siigissordised 22 s. kg, talisordised 27 s. kg ja antonovkasordised tööstusõunad franko raudteejaam 20 s. kg. Tendents lauaõuntel ootav, tööstusõuntel kindel.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. valitsesid võrdlemisi soodsad kalastusolud, mistõttu värsket kala tuli müügile rahuldaval kogusel ja valikus. Toodangus esines peamiselt tavalisi kalasorte. Pärnu lahest vimbu, särgi, ahvenaid ja II valiku koha, sisevetest räähist, ahvenat, latikat ja särge. Parimaid kalasorte, nagu lõhe, iherust ja angerjat, nende püügiaja lõppemisega oli vaid piiratud kogusel.

Lõhele ja iherusele vähenenud nõudmise tõttu pakuti lõhe (marjata) 140—180 s. kg, lõigatult 200 s. kg.

1. Söögikartul raudteejaamades: kr. 3,10—3,50 kv., Lääne rannas kr. 3,25—3,75 kv.

2. Seemnekartul majesteet kr. 4,20—4,40 kv., eesti kollane kr. 4,20—4,40 kv., varane kollane kr. 4,30—4,70 kv., bintje kr. 4,30—4,70 kv., jorgi hertsog kr. 5,70 kv.

Seemnekartulihind vastavalt 100% ekspordikõbliku valiku eest vastavalt tunnustamisklassile.

3. Tööstuskartul tärglisvabrikuis 14 senti tärglise-kg, piiritusvabrikuis: 13—15 s. tärglise-kg.

Tendents kindel.

Sibulad, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, 15 s. kg. Tendents püsiv.

Jõhvikad, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, 17 s. kg. Tendents kindel.

Sigurid, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, 23 s. kg. Tendents püsiv.

Konservkurgid, ekspordikõlblikud, franko ladu Tallinn ca 5 kg neto plekktoosides kr. 2.80. Tendents püsiv.

Tallinna turul maksusid 6. XI:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	15—60	Porgand	10—20
Pirnid	40—150	Kõrvits	15—20
Jõhvikad	30—35	Salat	30—130
Tomatid	25—70	Rõigas	150—200
Sibulad, vene	20—25	Pähklid, kodum.	150
Peakapsas	12—15		
Hapukapsas	25—30		s. tk.
Kaalikas	15—18	Lillkapsas	5—20
Peet	15—18	Kurgid, hapend.	4—8

Angerjas keskmises suuruses 160—180 s. kg., suuremad kuni 220 s. kg. Rannikul maksti kaluritele kuni 175 s. kg.

Ahvenat müügil suures valikus. Lähemast randadest toodud elusvärsket ahvenat müüdi 60 s. kg, nõrgema mühusega 40—60 senti kg.

Koha I valikus müügil vähe, kuid hind püsis endisel tasemel — 100—120 s. kg. Koha II valikus (väiksemad) õige rohkesti, mistõttu ka müügihinnas esines langus. Pakuti 60—80 s. kg.

Räimekaubanduses valitseb endine seisund. Räimi müügil rohkesti ja hinnad võrdlemisi stabiilsed. Tallinna kalasadama kaudu tuli sisse päevas kuni 7000 kg, millest maksti kaluritele 12—17 s. kg, turul püsis müügihind 18—25 s. kg. Narva lahe kaluritele maksti 15—20 s. kg, Tartus oli müügil Paldiski räim 20 s. kg.

Kilusaak endiselt nõrk. Üksikud kogused kuni 1000 kg päevas tulid Tallinna turule Viru rannikult, millest maksti rannikul 40—45 s. kg. Tallinna turul müüdi 60—65 s. kg.

Turski müügil rohkesti. Kalasadama kaudu tuli päevas kuni 4000 kg, peale selle veel koormatega ca 2000 kg päevas. Tallinna turul müüdi turski terve kala viisi 6—10 s. kg, lõigatult 10—15 s. kg, filee 30—35 s. kg.

Kalakauba-hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 6. nov. k. a. noteeriti järgmised elus- ja värskekala kokkuostuhinnad:

Angerjas, elus eksportkõlblik a) rändangerjas — Kr. 1,75, b) paigaangerjas Kr. 1,50 fr. rannik.

Koha, värske eksportkõlblik a) kaal 1—3 kg Kr. 0,85, b) pikkus 38 sm — 1 kg raskusega Kr. 0,65 fr. rannik.

Haug, värske eksportkõlblik a) merehaug Kr. 0,35, b) järvehaug Kr. 0,22, d) elushaug (sumpades) Kr. 0,45 fr. rannik.

Tendents: angerjal — kindel, kohal ja haugil — rahulik.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinnas 4. XI	Tartus 4. XI	Narvas 9. XI
Lõhi, värske	140—180	—	120—140
Iherus, „	100—120	—	—
Angerjas, „	160—220	—	—
Siig, „	50—100	40—70	80
Koha, I valik, „	100—120	90	—
Koha, II valik, „	60—80	—	—
Haug, „	40—60	35—45	40—50
Ahven, mere, „	35—60	—	—
Ahven, järve, „	15—30	10—25	25—30
Laiikas, „	35—45	25—45	25—40
Linask, „	35—50	45—55	60
Koger, „	—	40	—
Säinas, „	—	20—25	—
Särg, „	15—20	10—15	—
Vimb, „	20—40	—	—
Rääbis, „	30—40	30	45
Räim, „	18—20	20	20—25
Kilu, „	60—65	—	—
Tursk, „	6—10	10—13	15—18
Tursafilce, „	30—35	—	—
Lest, „	40—50	—	—
Luts, „	30—35	25—30	elus 50
Silm, „	—	—	elus 8 s. tk.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

31. oktoobril 1939. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 907 331,20	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 276 038,89
välisraha	2 505 974,22	3. Eritagavarakapital	4 122 866,94
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin</i>	861 801,80	4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	70 176 229,—
kaubavekslid	25 270 267,90	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 303 056,13	valitsuse	8 437 667,94
metsatööstusl.	34 880,97	pankade	14 321 035,46
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		teised	3 491 412,64
valitsusele	—	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	28 408 764,80
teistele *)	22 094 466,18		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 473 039,85		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	38 873 298,82		
	135 234 014,57		135 234 014,57

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 45,02%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 749 837,70
Includes Ekr. 749 837,70 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Uus deviisidekorraldus Soomes.

New Foreign Exchange Regulations in Finland.

Riiginõukogu andis järgmised eeskirjad raha ja väärtpaberite väljaviimise takistamise ja välisvaluuta ülemääraste summade Soome Pangale loovutamise kohta:

„§ 1. Soome ja välismaise raha kui ka sise- ja välismaiste väärtpaberite maalt väljaviimine on keelatud järgnevalt mainitud eranditega.

§ 2. Välismaale sõitjad võivad viia kaasa § 1-s märgitud väärtpabereid või raha kõige enam 3000 marga väärtuses.

Välismaale sõites peab asjaomane esitama tolliasutisele kirjaliku teadaande endaga kaasasolevate väärtpaberite ja rahade kohta.

Maale tulnud või sealt läbisõidul olev välismaalane on õigustatud viina maalt välja selle raha ja need väärtpaberid, missugused ta maale tulles tõi kaasa ja millede kohta ta on tolliasutisele esitanud kirjaliku teadaande.

Esimeses lõikes esinev eeskiri ei puuduta riigiteenistuses oleva ega kogukonna ega muu avaliku ülesande täitmiseks välismaale sõitva isiku õigust viia kaasa sise- ja välismaist raha temale lubatud määral või muidu õiglasile reisikuludele vastaval määral.

§ 3. Kauba importimisest või välismaiste võlgade, protsentide või muude vältimatute, tähtpäevaliste maksude sooritamiseks tarvitava raha väljaviimine peab toimuma Soome Panga või kodumaise äripanga vahendusel ja seda lubatakse ainult sel juhul, kui asjaomasel on kehtivais määrusis ja eeskirjades nõutav kaubaimportimisluba või kui rahatarve põhineb enne selle otsuse jõustumist sõlmitud kohustustel või kohustusel, mille täitmiseks on saadud Soome Pangalt luba raha väljaviimiseks.

Võttes endale raha väljaviimise vahendamise peab pank nõudma täielise selgituse tarvitatava raha liigi ja määra kohta kui ka selle kohta, et see väljaviimine on lubatud esimese lõike eeskirjadega.

§ 4. Väärtpabereid võib saata välismaale deposiiti ainult kodumaise kaubanduspanga vahendusel ja tingimusel, et väärtpaberite vastu antav deposiitkiri sisaldab tingimuse,

et väärtpaberit võidakse tagastada ainult deposiitkirja vastu. Vahendaja pank peab hiljemalt kahe kuu kestel arvates väärtpaberit saatmisest, andma deposiitkirja Soome Pangale väärtpaberit omaniku arvel alalhoidmiseks.

§ 5. Igatüks, kel on välisvaluutat või välisrahas hoitavaid hoisusummasid või nõudeid tähtpäevaliste kaubavõlgade, võlakirjade, vekslite või muude nõudedokumentide järele, peab juhul, kui nõuete ja valuuta väärtus kokku tõuseb üle 5 000 marga, loovutama need Soome Pangale kaheksa päeva jooksul otsuse jõustumisest arvates. Nii loovutatud varade eest tasu maksmine toimub Soome Panga loovutamispäeva või viimati enne seda noteeritud müügikursi järgi.

Esimeses lõikes määratud loovutamiskohustus käib ka selle kohta, kes igasuguse kauba eksportimisest, prahirahana, intressina, dividendina, provisjonina või enda omandust müües või muul viisil saab välismaist valuutat või võtab vastu selle üle võlakirja või mõne muu võlga tõendava dokumendi. Loovutus peab niisiis toimuma 8 päeva kestel arvates sellest, kui saadud välismaise valuuta ja võlgatõendava dokumendi koguväärtus tõuseb üle 5 000 marga. Nii loovutatud varade ees tasutakse Soome Panga loovutamispäeva või viimati enne seda noteeritud ostukursi järgi. Võla eest, mille maksumäär ei ole veel jõudnud kätte, arvestatakse tasu siiski selle päeva või viimati enne seda noteeritud ostukursi järgi, mil võlg tuleb sissenõudmisele.

§ 6. Kaupa välismaale saates peab saatja ekspordi-avalduse kõrval jätma asjaomasele tolliasutisele ära kirja eksporditava kauba kaubaarvest ühes sellele märgitud kohustusega, et ekspordist saadav valuuta loovutatakse Soome Pangale. Kohustus tagastatakse kauba saatjale siis, kui tolliasutisele on esitatud tõendus selle üle, et kohustus on asjakohaselt täidetud.

§ 7. Kes eksib selle otsuse või selle alusel antud määruste vastu või jätab täitmata 4.

ja 6. § järgi antud kohustuse, karistatakse see järgi, nagu sõjaseisundi kohta antud seaduses on määratud, ja kohustatakse samal ajal maksma riigi heaks kohtuvaba otsustamise järgi rahasumma, mis vastab sellele majanduslikule kasule, mille ta sai või mis on olnud sellel või mida see ootas, kelle heaks või kelle eest ta toimis.

Need rahad ja väärtpaberid, milliseid keegi on püüdnud loata viia maalt välja või on koondatud lubamatu väljaviimise jaoks, konfiskeeritakse ja kuulutatakse väärtuse kaotanuks.

§ 8. Rahaminister on õigustatud tegema selle otsuse määrusist erandeid ja andma otsuse rakendamiseks täpsamaid määrusi."

LÄTI.

Läti-NSVL-u kaubanduskokkuleppe kaubad.

Goods to be Exchanged Under Latvian-Soviet Trade Pact.

Läti NSVL-u kaubanduskokkuleppe järgi 18. X 39 on väliskaubanduskäive 1940. a. nähtud ette kuni 60 milj. lat. Läti saab NSVL-st: fosforiite, põllumajandusmasinaid,

toortubakat, petrooleumi, bensiini, soola, puuvillast niiti, kaalisoola ja õlikooke. Läti ekspordib NSVL-u elusloomi, paberit ja toor nahku.

1938/39 eelarve täitmine Lätis. —

Latvian Budget Surplus in 1938/39.

Riigikontrolli poolt avaldatud andmete järgi olid tulud eelarve täitmise kohta 204,8 ja kulud 186,5 milj. lat. Eelarves oli nähtud ette tuludena 190,9 milj. ja kuludena 190,5 milj. lat. Seega lõpeb 1938/39 eelarveaasta 18,3 milj. lat. ülejäägiga. Üksikute tuluallikate järgi laekus riigikassasse summased järgmiselt (milj. lat.):

	tegelikult	nähtud ette eelarves
Tulumaks	18	11
kinnisvara-, kaubandus- ja tööstusmaksud	18,9	14,7
läbikäigumaks	5,1	3,8
tempelmaks	15,5	13
tollid	99,8	85,6

Laekumine teisist tuluallikest toimus eelarves ettenähtud piires.

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

P.-Am. Ühendriikide väliskaubandus septembris 1939. a.

U. S. A. Foreign Trade in September, 1939.

Sept. väliskaubanduse lõplikud andmed on järgmised: väljavedu 288,537 milj. dol. 250,837 milj. dol. vastu aug. 1939 ja 246,355 milj. dol. vastu sept. 1938. a. Üldiselt on suurenenud toorainete väljavedu: nii eksporditi puuvilla 35,661 milj. dol. eest 11,869 milj. dol. vastu aug. 1939. a. Tähelepanav oli õli ja sõe väljaveo suurenemine Kanadasse. Valmissaaduste väljavedu on isegi

vähenenud 129 milj. dol. 133 milj. dol. vastu aug. 1939. a. Sissevedu oli 19 milj. dol. 180 milj. dol. vastu aug. 1939 ja 173 milj. dol. vastu sept. 1938. a. Sisseveo suurenemine teostus eeskätt kaupade tolliladudest väljavõtmisega, kuna kaupade tegelik sisseveo suurenemine oli väiksem. Eriti suurenes viski, veini, inglistina, villa, mangaani, kautšuki ja ajalehepaberi sissevedu.

TAANI. Taani teravilja-külvipinnad. — *Sowing Area of Cereals in Denmark.*

Andmed teravilja-külvipinna kohta Taanis näitavad kaera- ja segavilja-, eriti aga rukkikülvipindade vähenemist. Seevastu on aga

tunduvalt suurenenud odrakülvipind, mida seletatakse seakasvatuse vajadustega.

Taanis eksporditõuandebüroo asutatud — *Denmark Opens Bureau to Advise Exporters.*

Taanis kaubareisijate ühing on asutanud nõuandebüroo eksporditõuandemiseks. Büroo annab ühingu liikmeile teateid sõjaajal kehtimapan-

dud eriliste eeskirjade kohta, nagu sisse- ja väljaveokeelud, devisaide korraldused, kindlustusküsimused, passiformaalsused jne.